

ÖZET

ÇELİK, Mertcan. *Milli Şef Döneminde Aydın'da Basın-Yayın Hayatı (1939–1950)*, Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2008.

Ülkemizde ve günümüzde önemi gittikçe artan yerel tarih çalışmaları, kent kimliğinin ve kentli olma bilincinin oluşmasında, kentlerin bulunduğu coğrafi konumun, sosyo ekonomik yapının ve kültürel yaşantının algılanması ve sahiplenilmesinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Dünümüzü ve yaşadığımız yeri ne kadar iyi tanırsak bugünle ilişkilendirip algılamamız ve yarını tasarlayabilmemiz o kadar kolay olacaktır. Türk ve Osmanlı tarih araştırmalarında birçok kaynaktan yararlanabiliriz. Bunlar tarihe ışık tutacak yazılı ve yazısız kaynaklardır. Bu yazılı kaynakların en önemlilerinden birisi de bize yerel tarih araştırmalarında ışık tutacak olan gazetelerdir.

Bu çalışmada 1939 – 1950 arasında Aydın'da basın yayın hayatına girmiş basılı yayınları inceleyerek bu dönemde gerçekleşerek, günlük hayata ve toplumun geneline yansıyan etkilerini izleyeceğiz. Bu Dönemde Aydın'da önemli sayılabilecek gelişmeler yaşanmıştır. 1931 yılında Şevket Levent ve Ali Kemal Beslen tarafından kurulan Aydın Basımevi, ardından 1937 yılında Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Aydın İl İdare Kurulu tarafından kurulan CHP Basımevi ve incelediğimiz dönem içinde en son kurulan 1938 kuruluş tarihli Hilmi Tükel Matbaası'nın Aydın basınına etkileri yine bu tezin inceleme alanında değerlendirilecek önemli ayrıntılardır.

Aydın'da 1908 yılında yayınlanan ilk gazetenin ardından cumhuriyet dönemine hatta daha da ileriye götürerek 1931 yılına kadar gazetecilik yada basından 1939-1950 dönemindeki kadar yoğun bahsedemeyiz. Ancak bu dönemde Aydın'da 3 matbaanın da çalışıyor olması ve özverili münevverler aracılığıyla Aydın basını oluşmuş ve bugün bize miras kalan önemli deneyimlere imza atmışlardır. 1939 yılı ile 1950 yılları arasında yayınlanan ve tam nüshalarına ulaştığımız Ses, Balova, Yeni Madran ve Madran ile Halkın Dili gazetelerinde dönemin yansımalarını görmeye çalışacağız. Yine ayrıca 2287. sayısına kadar ulaşabildiğimiz Aydın Gazetesi'nin dönemin Aydın'ına katkılarını izleyerek tezimize aktaracağız. Bu dönemde çıkmış ve tam nüshalarına ulaştığımız DOĞUŞ, AKIŞ ve KÜLTÜR dergilerinde döneme ait izleri takip ederek kültür ve sanat yaşamına ilişkin bilgileri tezimize taşıyacağız. Son bölümde ise Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nde ulaşabildiğimiz belgeler ışığında değerlendirmeler

yaparak 1950'ye kadar Aydın ve Nazilli'de çıkmış ancak kısa soluklu olmuş yayınlar hakkında bilgileri değerlendireceğiz. Tez, daha önce çalışılmamış bu bakir alanda ortaya konan ilk çalışma olması dolayısıyla umarız ki Aydın basın ve yayın hayatında önemli bir başvuru kaynağı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Milli Şef, 1939–1950, Aydın, Basın, İnönü.